

Romuald Schild, Halina Królik, Maria Marczak

Nowy Młyn, gm. Mirzec, woj. kieleckie. Kompleks kopalniano-przetwórczy hematytu Rydno

Informator Archeologiczny : badania 13, 19-20

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- rylczak, rylec klinowaty, 2 wierzchniki rdzeni jednopiętowych i 2 rdzenie jednopiętowe oraz duża ilość bliżej nieokreślonej ceramiki typu leśnego. Synchronizować ten poziom można z wykopem II /zachodnim/ - /por. IA - 1977/;
- 3 - piasek drobnoziarnisty, słabo gliniasty /40-48 cm/, Zabytki: 5 ryliczków, drapacz i skrobacz oraz nieokreślone okruchy ceramiki;
- 4 - piasek drobnoziarnisty, luźny, iluwium /48-80 cm/. Zabytki: 1 trójkąt z retuszem trzeciego boku /TE/, 2 fr. zbrojników, rylec węglowy duży, rdzeń jednopiętowy płaski oraz charakterystyczna ceramika, która wystąpiła w wykopie III /centralnym/. Synchronizacja z wykopem III wydaje się oczywista - tym samym potwierdza to spodziewane rozdzielanie zabytków zaliczanych do tzw. mezolitu ceramicznego co najmniej na dwie fazy! Niektóre zabytki z tego poziomu - występujące w spągu w-wy, można synchronizować z poziomem górnym w wykopie I, lecz wymaga to dalszego sprawdzenia;
- 5 - inicjalny poziom glebowy /?/, piasek drobnoziarnisty w spągu poziomo laminowany /80-105 cm/. Zabytki: rylec węglowy, skrobacz, 2 rdzenie, w tym jednopiętowy i dwupiętowy. Synchronizowany z wykopem I - poziom dolny;
- 6 - mułek biały, poziomo warstwowany, w spągu wytrącenia manganowe /105-140 cm/. Zabytków brak. Poniżej bruk kamienisto-żwirowy /kamienie do 20 cm śr. / /140-160 cm/ i na gł. 160-190 cm - piasek gruboziarnisty, facja korytowa.

W wykopie obok /5 m²/ trafiono w niezwykle bogatą krzemienicę z elementami kultury ceramiki strefy leśnej przemieszana z kulturą trzciniecką /por. IA - 1977/.

Materiały przechowywane będą w Muzeum Okręgowym w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.

NOWY MŁYN, gm. Mirzec
wpj. kieleckie
Kompleks kopalniano-
przetwórczy hematytu
RYDNO

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej
Zakład Epoki Kamienia
w Warszawie

Badania prowadził prof. dr Romuald Schild /autor sprawozdania/ oraz mgr mgr Halina Królik i Maria Marczak. Finansował IHKM PAN. Czwarty sezon badań po przerwie od 1961 r. Kopalnia, stanowiska przetwórcze i osadnictwo z eksploatacją hematytu /ochry/ z późnego paleolitu, mezolitu i neolitu.

W bieżącym sezonie prace skoncentrowały się prawie wyłącznie na eksploracji pola górniczego kopalni hematytu Rydno, położonego w Nowym Młynie, gdzie rozkopano 3 wykopy o łącznej powierzchni 1,5 ara. Zostały

one zlokalizowane w zachodniej partii pola górniczego /wykop I/ 1979 i w jego części wschodniej /wykopy II/1979 i III/1979/. Ten ostatni przytykał bezpośrednio do wykopu Rydno Kopalnia I/1977 i był jego bezpośrednią kontynuacją w kierunku wschodnim.

Poza obszarem kopalni przebadano kilkanaście metrów kwadratowych obszaru będącego kontynuacją w kierunku południowym i zachodnim wykopu I/1978, gdzie uprzednio wystąpiło kamienne ognisko datowane C 14. Badania te nie dały wyników archeologicznych.

W wykopie I/1979 kopalni, odkryto jedno, niewielkie i płytkie rozgrzebiisko w warstwie zlepieńca hematytosnego związane najpewniej z technokompleksem z tylczakami łukowymi. Wykop II/1979 był archeologicznie jałowy, natomiast wykop III/1979 odsłonił fragment wielkiego systemu eksploatacji odkrywkowej zlepieńca hematytosnego, którego przebadana część zagłębiała się do ponad 2 m i miała długość około 7 m przy szerokości przekraczającej 5 m.

SROMOWCE WYŻNE, gm. Czorsztyn
woj. nowosądeckie

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadzili mgr Paweł Walde-Nowak, Jan Rydlewski pod kierunkiem naukowym prof. dr.hab. Janusza Karola Kozłowskiego. Finansowało Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu oraz Komisja Archeologiczna Oddziału PAN w Krakowie. Pierwszy sezon badań. Obozowisko - /paleolit schyłkowy/.

Stanowisko zajmuje dobrze eksponowaną, cyplowatą ukształtowaną powierzchnię, związaną z erozyjnym poziomem lewobrzeżnej terasy Dunajca. Zlokalizowane zostało w miejscu zwanym "Między Potokami".

Wytyczono trzy wykopy o łącznej powierzchni 50 m². Poświadczają one zgodnie następujący układ warstw: około 15-30 cm gleby współczesnej, około 10-75 cm żółto-oliwkowej gliny, będącej utworem stokowym. Powyższe warstwy nakrywały grubej miąższości poziom jasno-brunatnej gliny zwietrzeliiskowej z dobrze wykształconym systemem pokorzeniowym. Głównym źródłem zalegania zabytków był poziom kolumnalny /w-wa II/, którego miąższość, a co za tym idzie, nasycenie zabytkami zmieniało się w zależności od położenia na stoku. Powyższe spostrzeżenia prowadzą do wniosku o zaburzonej strukturze pozostałości osadniczych.

W wyniku eksploracji uzyskano 854 wyroby kamienne, w tym: 22 rdzenie, 607 odłupków, 180 wiórow i 45 narzędzi. Wśród narzędzi wyróżniono: 5 drapaczy, 3 rylice, 1 półtylczak, 8 przekłuwaczy, 1 wiórowiec /fragm./, 2 zgrzebła, 1 zbrojnik geometralny, 23 odłupki i wóry retuszowane.

Do produkcji wyrobów użyto radiolarytu pieniąskiego /98%/. 2% przypada na importowany krzemień czekoladowy i jurajski podkrakowski

W aspekcie techniczno-typologicznym wyrobów inwentarz należy łączyć z kulturą magdaleńską późną i końcową.

Badania będą kontynuowane.